

III. ÁLLOMÁNYGYARAPÍTÁS, KIADVÁNYCSERE

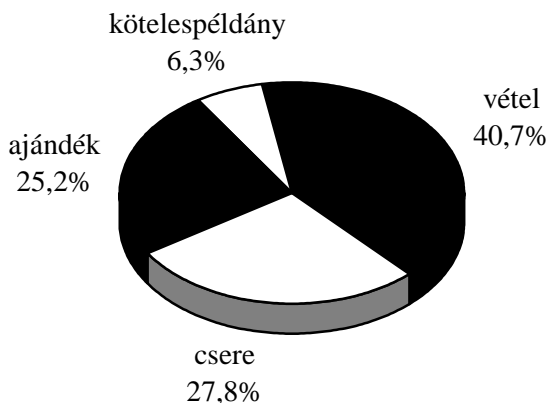
2009-ben jelentős személyi változások zajlottak a Gyűjteményszervezési Osztályon. Andrási Jánosné ősszel nyugdíjba ment, helyére júliusban felvettünk egy francia-magyar szerzeményezőt Koncz Beatrix személyében. Vas Gáborné német nyelvű levelező, fordító szerződése is megszűnt 2009. dec. 31-gyel. Novemberben pályázatot írtunk ki könyvtári-asszisztensi feladatok ellátására. A meglepően sok és jobbra többszörösen túlképzett jelentkező közül végül Kürti Tímea Melindát választottuk, aki 2010. januárjától állt munkába.

1. Könyvek

2009-ben könyvbeszerzésre összesen 26.415.785 Ft-ot fordítottunk. Ez több mint 8 millióval haladja meg a 2008-ban erre a célra felhasznált összeget (18.130.909 Ft). Saját keretből 22.099.286 Ft-ot, az ODR támogatás terhére 4.316.499 Ft-ot költöttünk, melynek nagy része a 2008. évi ODR-keretből származó maradvány volt.

A 2007-ben indított „*Ex libris: Maecenas*” könyv-örökbefogadási akció 2009-ben is folytatódott. Összesen 38 felajánlás érkezett 362.343 Ft értékben.

Könyvbeszerzés

2009-ben 12,7%-kal nőtt az állományba vett könyvek száma: 7.394 egység volt a 2008-ban leltározott 6.561-hez viszonyítva, 61.159.920 (2008-ban

41.565.676) Ft napló-értékben. Az év folyamán 15 kötet törlésére került sor 3.379 Ft értékben, így a könyvállomány 7.379 kötettel gyarapodott. Az első helyen a magyar és külföldi vétel áll: $1.675+1.327 = 3.002$ kötet (ez 40,7%) 31.310.376 Ft értékben (tavaly: 2.598 kötet 20.973.084 Ft értékben). Csere útján 2.055 kötetet került állományba (27,8%) 12.104.356 Ft értékben (2008-ban 2.176 kötet 13.129.086 Ft értékben). Az ajándék 1.865 kötetel és 15.473.549 Ft értékkel a harmadik helyre került (25,2%). A köteles-példányok 467 kötetben (6,3%) 1.434.113 Ft értékben kerültek állományba.

Helyben használható elektronikus dokumentumból (CD, CD-ROM, DVD) 61 db került 2009-ben állományba 464.526 Ft értékben.

Vétel

2009-ben 2.540 könyvet rendeltünk a tavalyi 2.313 darabhoz képest. Külföldről 1.057 (tavaly 710), belföldről 1.483 (tavaly 1.601) címet rendeltünk. (A Prospero-tól 785, a Harrassowitz-tól 184, a Casalini-től 74, a Suweco-tól 13 tételt kértünk, valamint 1 tételt a Galerie der Berliner Graphikpresse-től.) ODR keretre 844 tételt rendeltünk.

A leltárnapló szerint 2009-ben külföldi könyvből 1.327 kötetet vettünk állományba 25.827.529 Ft, magyar nyelvű könyvből pedig 1.675 kötetet 5.482.838 Ft értékben: összesen 3.002 kötetet 31.310.376 Ft értékben. Mindezen felül vásároltunk 25 helyben használható elektronikus dokumentumot (CD, CD-ROM, DVD), melyek értéke 355.576 Ft.

Csere

A nemzetközi kiadványcsere változatlanul az állománygyarapítás jelentős forrása. A csere útján beérkezett 2.332 (tavaly 2.389) dokumentumból 2.055 darabot vettünk állományba 12.104.356 Ft értékben. Partnereinknek 567 kötetet küldtünk ki (tavaly 1.125) 2.105.973 Ft értékben). A kiküldött anyag nagyrészt saját könyvtári kiadvány volt 1.215.000 Ft értékben, ezen fölül 161.625 Ft értékben küldtünk ki a cseretartalékból és 729.348 Ft értékben vásároltunk könyveket a partnerek kéréseinek megfelelően.

Jelentős kiesést okozott a washingtoni cserekérések (Blackwell-rendelés) tavalyi kimaradása, ami a Blackwell kiadó amerikai és brit részlegének szétválásából adódott. A kérőlistát ugyan összeállítottuk, kiküldeni azonban a bizonytalan helyzet miatt már nem tudtuk. Természetesen az általunk 2009-ben, a Library of Congressnek cserébe kiküldött folyóiratokért elszámolt 8.413 USD összeg a Portland, OR, USA-ban vezetett folyószámlánkon rendelkezésünkre áll. Reményeink szerint hamarosan lezajlik az átállás a Blackwell-csoporton belül és a kapcsolat 2010-től ismét zavartalanul működik majd.

Cserepartnereinktől 1.786 címet kértünk: Oroszországból (808), Szerbiából (437), Németországból (142), Romániából (93), az Egyesült Államokból (73), Lengyelországból (64), Macedóniából (47), Szlovákiából (37), Franciaországból (26), Fehéroroszországból (23), Bulgáriából (17), Szlovéniából (10), Litvániából (6), Ausztriából (3).

Ajándék

Ebben az évben kicsit több volt az ajándékok száma, mint az előző esztendőben: 1.865 kötet + 23 elektronikus dokumentum (tavaly 1.420 kötet) 15.543.039 Ft értékben, ami a gyarapodás 25,2%-a, illetve az elektronikus dokumentumok esetében 37%-a. Ide soroljuk a tisztelet-példányként kapott köteteket, a saját műveiket önzetlenül átadó írók, tudósok adományait, az egyes akadémiai intézetek, kulturális intézmények, továbbá különböző magánszemélyek ajándékait, illetve a hagyatékokból származó könyveket.

Kötelezpéldányok

A tavalyi számokhoz képest a kötelezpéldány-szolgáltatás valamelyest javult: míg 2008-ban a 2007-es számhoz (447) képest kevesebb, 369 volt a beérkezett tételek száma, addig 2009-ben 467 kötetet + 2 db elektronikus dokumentumot kaptunk, ami a gyarapodás 6,3 %-a.

Átadás

2009-ben összesen 5.735 mű (6.363 db) került átadásra az osztályról, 1.946 művet (2.351 db)adtunk át a Keleti Gyűjteménynek, 3.789-et (4.012 db) pedig a Gyűjteményfeltárási Osztálynak.

Duplum- és fölőspéldány-felajánlás

2009-ben 299 kötet talált gazdára személyes válogatás útján hazai gyűjteményekben (az alábbi táblázatban részletezve), valamint 673 kötetet juttattunk el a Pósta Béla Egyesületnek Kolozsvárra.

Intézmény	db
ELTE Egyetemi Könyvtár	142
ELTE Szláv és Balti Filológiai Intézet	74
Hopp Ferenc Kelet-Ázsiai Múzeum Könyvtára	15
Pázmány Péter Katolikus Egyetem BTK	15
Bács-Kiskun Megyei Önkormányzat Levéltára	14
ELTE BTK Skandinavisztika Tanszék	11
ELTE BTK Távol-keleti Intézet	10
PTE Nyelvtudományi Tanszék	9
Veszprém Megyei Levéltár	9

2. Folyóiratok

Vétel

A 2008-ban lezajlott közbeszerzési eljárás eredményeképpen 2009 januárjától a Minerva Wissenschaftliche Buchhandlung GmbH szállítja a külföldi folyóiratokat. A közbeszerzési eljárásban foglaltak szerint a megbízás három évre szól. Az új szállító részint beváltotta a hozzá fűzött reményeket (gyorsabb, gördülékenyebb ügyintézés, aktívabb kapcsolattartás, stb.). Az átállásból adódóan azonban sok esetben hiány, illetve duplum keletkezett, ami jelentős adminisztrációs terhet rótt az osztály folyóiratészlegének munkatársaira. Anyagi szempontból nem beszélhetünk nyereségről, hiszen az árak kötöttek, éves 6%-os emeléssel, amihez ebben az évben többletköltségként jelentkezett a forint gyenge árfolyama is. Ebben az évben, a tavalyihoz viszonyítva 6-7 Ft többletkifizetésünk volt eurónként.

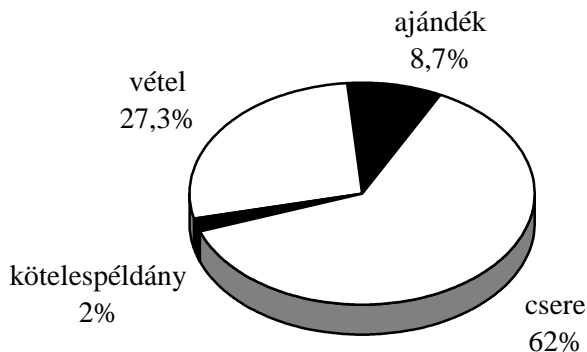
2009-ben 30.608.217 Ft-ot költöttünk vásárlásra, ebből 1.725.610 Ft-ért belső folyóiratokat, 28.882.607 Ft-ért külföldi folyóiratokat vásároltunk. A beérkezett 2.272 kötetből 620 vásárlás, 1.410 nemzetközi kiadványcsere útján került

hozzánk, további 197-et kaptunk ajándékként és 45 kötetet kötelezpéldányként. Darabszám szerint 7.733 egységet vettünk állományba, ebből 7.600-at érkezettünk elektronikusan az Aleph rendszerben. (A 2008-as tárgyévnel korábbi köteteket továbbra is a kardexeken vezettük át.) Az állományba vett egységekből 3.149 érkezett vásárlás, 4.060 csere útján, 97 kötelezpéldányként és további 427 ajándékként. A vásárolt folyóiratokból magyar nyelvű anyag 2.061, idegen nyelvű 5.672 egység.

Csere és egyéb beszerzés

2009-ben a folyóirat-címek választéka 39 címmel (8 magyar és 31 külföldi folyóirat) bővült. A tavalyinál közel 25%-kal kevesebb, 1440 kötetnyi folyóirat érkezett csere útján, ebből 1.410-et vettünk állományba 26.840.200 Ft értékben. A cserébe ill. vásárlás útján beérkező folyóiratok részaránya nem változott jelentősen: cserébe 62%, vásárlás útján 27,3 %, ajándékként 8,7%, kötelezpéldányként 2% került a könyvtárba. Az állományba vett nyomtatott folyóiratok szakonkénti megoszlása sem mutat jelentős eltérést az előző évek adataihoz képest, minimális mértékben nőtt a humán tudományok aránya: 2009-ben 87,8% (2008-ban 87,2%) volt a humán- és társadalomtudományi folyóiratok állománybeli aránya, szemben a 12,2% természet- és alkalmazott tudományi anyaggal.

Folyóiratbeszerzés

Duplum- és fölőspéldány-felajánlás

2009-ben 1 magyar és 1 külföldi folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzékünk került fel a KATALIST-ra. A magyar folyóiratokat tartalmazó duplumjegyzékünk 100 címet és 250 egységet tartalmazott, a külföldi folyóiratoké 105 címet és 205 egységet foglalt magába. Duplumaink iránt 17 intézmény érdeklődött: a külföldi anyag 18%-a, a magyar anyag 46%-a talált gazdára.

3. Nemzetközi kiadványcsere

Cserepartnereink száma ez évben is csökkent, jelenleg 70 állam 829 intézményével folytatunk kiadványcserét. 30 partnerkapcsolat szűnt meg, 7 új kapcsolatot vettünk fel.

49 akadémiai, 16 egyéb folyóirat, 6 könyvtári sorozat küldését szüntettük meg, 12 új folyóirat-küldést indítottunk be.

Expediált kiadványok: 8.575 kiadványt, 439 szállítólevéllel, 4.373 csomagban továbbítottunk.

Kimenő csereanyag:

<u>Folyóirat:</u>	2.330 kötet	36.150.993.- Ft értékben
<u>Könyv:</u>	567 kötet	2.105.973.- Ft értékben /ebből 1,215.000.- Ft saját könyvtári kiadvány, 161.625.- Ft tartalékból kiküldve, számlás könyvvásárlás 729.348.- Ft/

Beérkező csereanyag:

<u>Folyóirat:</u>	1.440 kötet	28.883.500.- Ft értékben, ebből állományba került
	1.410 kötet	26.840.200.- Ft értékben
	30 kötet	2.043.300.- Ft értékben akadémiai intézeteknek és más könyvtáraknak került átadásra

<u>Könyv:</u>	2.332 kötet	12.947.487.- Ft értékben, ebből állományba került
	2.055 kötet	12.104.356.- Ft értékben

Cserekapcsolatok 2009-ben 70 állam 829 intézményével

Albánia	1	Lettország	2
Argentína	3	Libanon	1
Ausztrália	4	Litvánia	2
Ausztria	32	Luxemburg	1
Azerbajdzsán	2	Macedónia	4
Belgium	24	Málta	1
Bosznia-Hercegovina	3	Mexikó	1
Brazília	3	Moldávia	1
Bulgária	6	Mongólia	2
Chile	1	Montenegró	1
Costa Rica	1	Nagy-Britannia	33
Cseh Köztársaság	16	Németország	112
Dánia	7	Norvégia	6
Dél-afrikai Közt.	2	Olaszország	83
Egyiptom	2	Oroszország	17
Észtország	5	Peru	1
Fehéroroszország	1	Portugália	6
Finnország	23	Románia	31
Franciaország	36	Spanyolország	57
Görögország	11	Svájc	14
Hollandia	9	Svédország	12
Horvátország	20	Szerbia	13
India	7	Szingapúr	1
Irak	2	Szíria	4
Irán	3	Szlovákia	10
Írország	3	Szlovénia	5
Izrael	6	Tádzsikisztán	1
Japán	43	Törökország	8
Jordánia	1	Tunézia	1
Kanada	4	Türkmenisztán	1
Kazahsztán	1	Új-Zéland	1

Kína	3	Ukrajna	3
Kolumbia	2	USA	59
Koreai Köztársaság	2	Üzbegisztán	1
Lengyelország	41	Vatikán	3

Nemzetközi kiadványcsere forgalom (kötet, mikrofilmlap)

Kiadványfajta	Küldött		Érkezett	
	2008	2009	2008	2009
Könyv	1.125	567	2.389	2.332
Periodika	1.766	2.330	1.866	1.440
Mikrofilm				

Könyvvásárlás és csere aránya 2009-ben (kötet)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vétel	4.102	5.419	3.366	2.804	1.809	1.425	2.589	3.008
Csere	2.124	1.859	2.000	3.457	2.263	1.904	2.176	2.055

Folyóirat-vásárlás és csere aránya 2009-ben (kötet)

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Vétel	866	1.146	992	863	864	810	745	620
Csere	2.265	2.234	2.364	2.269	1.874	1.731	1.838	1.410

A gyarapodás módja (könyvtári egység, felső sor: 2008, alsó sor: 2009)

Típus	Vétel	Csere	Kötelespld.	Ajándék	Összesen
Könyv	2.598	2.176	369	1.420	6.563
	3.007	2.055	467	1.865+3	7.394
Periodika	745	1.838	54	174	2.811
	620	1.410	45	197	2.272
Kézirat	--	--	--	--	--
	3	--	85	3+16	--
Mikrofilm	--	--	--	--	--

Digitalizált kép – felvétel	--	--	--	--	--
					3.121
Digitalizált szöveg – felvétel	--	--	--	--	--
					4.881
Hangzó	--	--	--	--	--
	1	1	--	--	2
Elektronikus	25	5	7	29	66
	24	10	2	23	59

A Keleti Gyűjtemény ORI adatbázisába a Gyűjteményszervezési Osztály 2209 tételt leltározott be, ez a teljes évi gyarapodás 22,5%-a. Ebből a vételes külföldi könyv 306 db, a vételes magyar könyv 115 db, a többi külföldi (967 db) és magyar (204 db) ajándék, köteles példány (23 db) és külföldi csere (263 db).

Kéziratok gyarapodása: 3 szanszkrit nyelvű kézirat, illetve töredék Dr. Korvin Gábor ajándékozása révén.

A könyvadományozók közül mind az adományok értékét, mind azok volumenét tekintve kiemelkedik Dr. Korvin Gábor professzor (Dahráni King Fahd Egyetem) és Riedlmayer András bibliográfus, a Harvard Egyetem Aga Khan Program munkatársa, valamint a Dár al-Minhádzs dzsiddai (Szaúd-Arábia) könyvkiadó.

A Kézirattár és Régi Könyvek tára 2009. évi gyarapodása az alábbiak szerint alakult:

Beszerezés

vétel: Magyar László három levele 75 e Ft

ajándék: 16 tétel, becslött értéke 4.255 e Ft

Jelentősebb ajándékok: Beck Mihály akadémikus éremgyűjteménye, az Ady-cikk kézírata, valamint Harsányi János Nobel-díjas közgazdász levelei.

MTA Doktori Tanácstól: 85 db disszertáció 850 e Ft

Összesen: 5105 e Ft

Régi könyvek vásárlására nem került sor, ajándékba 3 művet kaptunk 5 kötetben Dessewffy Évától. Becsült értéke: 48 e Ft

A Mikrofilmtár 2009. évi gyarapodása, az állomány alakulása

2009-ben mind az állományépítés, mind az állományvédelem már javarészt digitális módon történt.

A kéziratár anyagából a Radnóti honlapra 274 felvételt, a Bolyai honlapra 280 felvételt, Arany János összes művei kritikai kiadásához 600 felvételt készítettünk el. A Nemzeti Kulturális Alap pályázat keretében digitalizáltuk a Babitsleveleket (284 felvétel), valamint lefotóztuk állományvédelem céljából a Szlovákiába kölcsönadott „Rimay János Imádságos könyve”-t is (112 felvétel). Ezeknek a dokumentumoknak az állományba vétele folyamatban van.

A TIMA projekt keretében (MTAK arab kéziratok katalogizálása az ALEPH-ben) 350 felvételt, a British Library-vel folyó Stein program utómunkálatai során még 166 felvételt készítettünk el, az állományba vételük folyamatban van.

Az év elejétől komoly hangsúlyt kapott a Magyar Digitális Képkönyvtár projekt, amit április 20-ig befejeztünk. Ennek során a Mikrofilmtár 700 képfájl és 592 metaadat fájl adott le az OSZK-nak. Ezeknek a képeknek az állományba vétele megtörtént.

A Keleti Gyűjtemény, a Kéziratár és a Levéltár adataiból, valamint az Olvasószolgálat könyveiből megrendelt digitális felvételeket egyben állományba is vettük.

A digitális adathordozókon rögzített anyagok biztonsági másolását folytatjuk.

A hagyományos mikrofilmek közül 14 tekercs negatív mikrofilmről készítettünk az olvasóteremben használható pozitív másolatot.

Minden könyvtári rendezvényen készítünk fotókat, amiket szintén archiválunk.

Folyamatosan készítjük a munkatársak portréit, eddig 21 arckép került fel a honlapunkra.

2009. december 31-én a mikrofilmtár állománya 32 797 egység volt.

A mikrofilmtári állomány gyarapodása 2009-ben

	Darab (mű)	Felvétel	Egység (DVD,CD,mfilmlap)
Könyv	99	4.881	
Egyéb	269	3.131	
<i>Összesen</i>	368	8.002	65

